

ਸੂਰਜਮੁਖੀ ਦੀ ਸਫਲ ਕਾਸ਼ਤ

ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ
ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਵਿਗਿਆਨ ਕੇਂਦਰ
ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ

ਉੱਨਤ ਕਿਸਮਾਂ

ਕਿਸਮ	ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੁਣ	ਸਿਫਾਰਸ਼ ਇਲਾਕਾ
ਪੀ ਐਸ ਐਚ 1962	<ul style="list-style-type: none"> ਔਸਤ ਝਾੜੂ 8.2 ਕੁਇੰਟਲ / ਏਕੜ ਤੇਲ ਦੀ ਮਾਤਰਾ: 41.9 % ਪੱਕਣ ਦਾ ਸਮਾਂ 99 ਦਿਨ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪੱਕਣ ਵਾਲੀ ਦਰਮਿਆਨੀ ਉੱਚੀ (165 ਸੈ.ਮੀ.) ਦੋਗਲੀ ਕਿਸਮ 	ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਚ' ਸੇਂਜੂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਜਾਈ ਲਈ
ਡੀ ਕੇ 3849	<ul style="list-style-type: none"> ਔਸਤ ਝਾੜੂ 8.4 ਕੁਇੰਟਲ / ਏਕੜ ਤੇਲ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 34.5 % ਪੱਕਣ ਦਾ ਸਮਾਂ 102 ਦਿਨ ਉੱਚੇ ਕੱਦ ਵਾਲੀ (172 ਸੈ.ਮੀ.) ਦੋਗਲੀ ਕਿਸਮ 	ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਚ' ਸੇਂਜੂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਜਾਈ ਲਈ
ਪੀ ਐਸ ਐਚ 996	<ul style="list-style-type: none"> ਔਸਤ ਝਾੜੂ 7.8 ਕੁਇੰਟਲ / ਏਕੜ ਤੇਲ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 35.8% ਪੱਕਣ ਦਾ ਸਮਾਂ 96 ਦਿਨ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪੱਕਣ ਵਾਲੀ ਦਰਮਿਆਨੀ ਉੱਚੀ (141 ਸੈ.ਮੀ.) ਦੋਗਲੀ ਕਿਸਮ ਪਛੇਤੀ ਬਿਜਾਈ ਲਈ ਵੀ ਢੁਕਵੀਂ 	ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਚ' ਸੇਂਜੂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਜਾਈ ਲਈ
ਪੀ ਐਸ ਐਚ 569	<ul style="list-style-type: none"> ਔਸਤ ਝਾੜੂ 7.4 ਕੁਇੰਟਲ / ਏਕੜ ਤੇਲ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 36.3% ਪੱਕਣ ਦਾ ਸਮਾਂ 98 ਦਿਨ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪੱਕਣ ਵਾਲੀ ਦਰਮਿਆਨੀ ਉੱਚੀ (162 ਸੈ.ਮੀ.) ਦੋਗਲੀ ਕਿਸਮ ਪਛੇਤੀ ਬਿਜਾਈ ਲਈ ਵੀ ਢੁਕਵੀਂ 	ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਚ' ਸੇਂਜੂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਜਾਈ ਲਈ
ਪੀ ਐਸ ਐਫ ਐਚ 118	<ul style="list-style-type: none"> ਔਸਤ ਝਾੜੂ 7.6 ਕੁਇੰਟਲ / ਏਕੜ ਤੇਲ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 40.5% ਪੱਕਣ ਦਾ ਸਮਾਂ 98 ਦਿਨ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪੱਕਣ ਵਾਲੀ ਦਰਮਿਆਨੀ ਉੱਚੀ (155 ਸੈ.ਮੀ.) ਦੋਗਲੀ ਕਿਸਮ 	ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਚ' ਸੇਂਜੂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਜਾਈ ਲਈ
ਐਸ ਐਚ 3322	<ul style="list-style-type: none"> ਔਸਤ ਝਾੜੂ: 8.3 ਕੁਇੰਟਲ / ਏਕੜ ਤੇਲ ਦੀ ਮਾਤਰਾ: 43.0% ਪੱਕਣ ਦਾ ਸਮਾਂ: 120 ਦਿਨ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪੱਕਣ ਵਾਲੀ ਦਰਮਿਆਨੀ ਉੱਚੀ (160 ਸੈ.ਮੀ.) ਦੋਗਲੀ ਕਿਸਮ 	ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਚ' ਸੇਂਜੂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਜਾਈ ਲਈ

ਬਿਜਾਈ

ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ

- ਖੇਤ ਨੂੰ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਵਾਰੀ ਵਾਹੁਣਾ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਵਾਰੀ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਸੁਹਾਗਾ ਫੇਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਬਿਜਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ

- ਜਨਵਰੀ ਦਾ ਸਾਰਾ ਮਹੀਨਾ।
- ਜੇਕਰ ਬਿਜਾਈ ਫਰਵਰੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫਤੇ ਤੱਕ ਕਰਨੀ ਪੈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਦੋਗਲੀ ਕਿਸਮ ਪੀ ਐਸ ਐਚ 569 ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਬੀਜ ਦੀ ਮਾਤਰਾ

- ਦੋ ਕਿੱਲੋ ਬੀਜ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ।

ਬਿਜਾਈ ਦਾ ਢੰਗ

- ਬੀਜ 4-5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਡੂੰਘਾ ਬੀਜੋ। ਕਤਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਫਾਸਲਾ 60 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਅਤੇ ਬੂਟੇ ਤੋਂ ਬੂਟੇ ਦਾ ਫਾਸਲਾ 30 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਰੱਖੋ।
- ਫਸਲ ਨੂੰ ਜੇ ਪੂਰਬ-ਪੱਛਮ ਦਿਸ਼ਾ ਵਾਲੀਆਂ ਵੱਟਾਂ ਦੇ ਦੱਖਣ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਬੀਜਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਵੱਧ ਝਾੜਵੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ਬੀਜ ਨੂੰ ਵੱਟ ਦੇ ਸਿਰੇ ਤੋਂ 6-8 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਹੇਠਾਂ ਬੀਜੋ। ਵੱਟ ਤੇ ਬੀਜੀ ਫਸਲ ਨੂੰ ਬਿਜਾਈ ਤੋਂ 2-3 ਦਿਨਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਪਾਣੀ ਦਿਓ।

ਪਨੀਰੀ ਰਾਹੀਂ ਕਾਸ਼ਤ

- ਪਨੀਰੀ ਰਾਹੀਂ ਬਿਜਾਈ ਲਈ 1.5 ਕਿੱਲੋ ਬੀਜ ਪਨੀਰੀ ਪੁੱਟ ਕੇ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਲਗਭਗ ਸਵਾ ਮਰਲੇ (30 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ) ਦੇ ਕਿਆਰੇ ਵਿੱਚ ਬੀਜ ਦਿਓ।
- ਹਲਕਾ ਜਿਹਾ ਪਾਣੀ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਪਨੀਰੀ ਵਾਲੇ ਕਿਆਰੇ ਨੂੰ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੀ ਚਾਦਰ ਨਾਲ ਸੋਟੀਆਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਦੇ ਕੇ ਸੁਰੰਗ ਵਾਂਗ ਢੱਕ ਦਿਓ।
- ਜਦੋਂ ਪੌਦੇ ਦੇ ਚਾਰ ਪੱਤੇ ਨਿਕਲ ਆਉਣ ਤਾਂ ਪਨੀਰੀ ਨੂੰ 30 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਦੀ ਵਿੱਥ ਤੇ 60 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਦੂਰੀ ਦੀਆਂ ਕਤਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾ ਕੇ ਪਾਣੀ ਲਾ ਦਿਓ।

ਮੈਂਥੇ ਦੀ ਅੰਤਰ ਫਸਲ ਦੀ ਬਿਜਾਈ

- ਸੂਰਜਮੁਖੀ ਨੂੰ 120 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ × 15 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਦੇ ਫਾਸਲੇ ਤੇ ਉੱਤਰ ਦੱਖਣ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਖੀਰ ਜਨਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਬੀਜੋ ।
- ਇਸ ਦੀਆਂ ਦੋ ਲਾਈਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮੈਂਥੇ ਦੀਆਂ ਦੋ ਲਾਈਨਾਂ ਬੀਜੋ।
- ਇਸ ਰਲਵੀਂ ਫਸਲ ਲਈ ਮੈਂਥੇ ਦੀਆਂ 150 ਕਿੱਲੋ ਜੜ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਵਰਤੋ।

ਸਿੰਚਾਈ

- ਪਹਿਲਾ ਪਾਣੀ ਬਿਜਾਈ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਲਗਾਉ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਰਚ ਤੱਕ 2 ਹਫਤਿਆਂ ਦੇ ਵਕਫੇ ਤੇ ਪਾਣੀ ਲਗਾਉ । ਅਪ੍ਰੈਲ-ਮਈ ਵਿੱਚ 8-10 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਵਕਫੇ ਤੇ ਪਾਣੀ ਲਗਾਉ ।
- ਫਸਲ ਪੱਕਣ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਦੋ ਹਫਤਿਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਣੀ ਦੇਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਓ।

ਖਾਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

- ਤੋਰੀਏ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੀਜੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੂਰਜਮੁਖੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਝਾੜੂ ਲੈਣ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਰਸਾਇਣਕ ਖਾਦਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ 10 ਟੱਨ/ਏਕੜ ਗਲੀ ਸੜੀ ਰੂੜੀ ਪਾਓ।
- ਹਲਕੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਜਾਈ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ 25 ਕਿੱਲੋ ਯੂਰੀਆ ਅਤੇ 75 ਕਿੱਲੋ ਸਿੰਗਲ ਸੁਪਰਫਾਸਫੇਟ ਪਾਓ। 25 ਕਿੱਲੋ ਯੂਰੀਆ ਬਿਜਾਈ ਤੋਂ 30 ਦਿਨਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਪਾਓ।

- ਜੇ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਪਰਖ ਮੁਤਾਬਕ ਪੋਟਾਸ਼ ਦੀ ਕਮੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ 20 ਕਿੱਲੋ ਮਿਊਰੇਟ ਆਫ ਪੋਟਾਸ਼ (12 ਕਿੱਲੋ ਪੋਟਾਸ਼ਿਅਮ ਤੱਤ) ਵੀ ਬਿਜਾਈ ਸਮੇਂ ਡਰਿੱਲ ਕਰ ਦਿਓ। ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ 40 ਕਿੱਲੋ ਮਿਊਰੇਟ ਆਫ ਪੋਟਾਸ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਸਿੰਗਲ ਸੁਪਰਫਾਸਫੇਟ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿਓ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਸਲਫਰ (ਗੰਧਕ) ਤੱਤ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

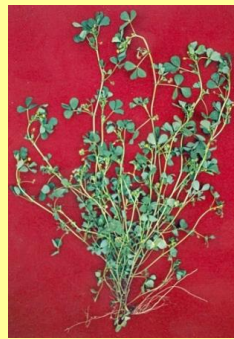
ਨਦੀਨਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ

ਗੁੱਲੀ ਡੰਡਾ

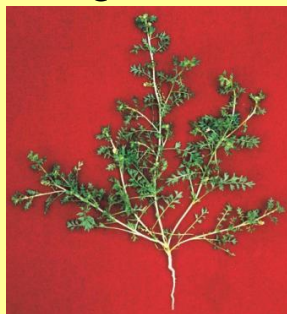
ਜੌਂਧਰ

ਮੈਣਾ

ਜੰਗਲੀ ਪਾਲਕ

ਜੰਗਲੀ ਹਾਲੇ

ਬਿੱਲੀ ਬੂਟੀ

ਬਾਥੂ

- ਦੋ ਗੋਡੀਆਂ ਬਿਜਾਈ ਤੋਂ 3 ਅਤੇ 6 ਹਫ਼ਤਿਆ ਬਾਅਦ ਕਰੋ ਕਰੋ।
ਜਾਂ
- ਬਿਜਾਈ ਦੇ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ 1.0 ਲਿਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਸਟੋਪ 30 ਈ ਸੀ (ਪੈਂਡੀਮੈਥਾਲਿਨ) ਨੂੰ 200 ਲਿਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਘੋਲ ਕੇ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰੋ।
- ਨਦੀਨ ਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ/ਗੋਡੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਚੇ ਨਦੀਨਾਂ ਨੂੰ ਬੀਜ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁੱਟ ਦਿਉ।

ਕੀੜੇ-ਮਕੋੜੇ

ਕੱਟਵਰਮ / ਚੋਰ ਕੀੜਾ

- ਆਲੂਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੀਜੀ ਫਸਲ ਤੇ ਇਸਦਾ ਹਮਲਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ਸੁੰਡੀਆਂ ਰਾਤ ਸਮੇਂ ਛੋਟੇ ਬੂਟਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਕੱਟ ਦਿੰਦੀਆ ਹਨ।

ਰੋਕਥਾਮ

- ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਫਸਲ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਵੱਟਾਂ ਤੇ ਕਰੋ।
- ਜਿੱਥੇ ਪੱਧਰੀ ਬਿਜਾਈ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ ਉੱਥੇ 2 ਲਿਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਡਰਸਬਾਨ 20 ਈ ਸੀ/ ਰਡਾਰ 20 ਈ ਸੀ (ਕਲੋਰਪਾਈਰੀਫਾਸ) 10 ਕਿੱਲੋ ਰੇਤਲੀ ਮਿੱਟੀ 'ਚ' ਰਲਾ ਕੇ ਆਖਰੀ ਵਹਾਈ ਪਿੱਛੋਂ ਪਰ ਸੁਹਾਗਾ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਛੱਟਾ ਦਿਉ।

ਤੰਬਾਕੂ ਸੁੰਡੀ ਅਤੇ ਭੱਬੂ-ਕੁੱਤਾ

- ਛੋਟੀਆਂ ਸੁੰਡੀਆਂ ਝੁੰਡਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਲ 'ਚ' ਜਦ ਕਿ ਵੱਡੀਆਂ ਸੁੰਡੀਆਂ ਇਕੱਲੀਆਂ ਹੀ ਪੂਰੇ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਫੈਲਕੇ ਪੱਤੇ ਖਾ ਕੇ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਰੋਕਥਾਮ

- ਆਂਡਿਆਂ ਅਤੇ ਸੁੰਡੀਆਂ ਦੇ ਝੁੰਡਾਂ ਵਾਲੇ ਪੱਤੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਹੇਠਾਂ ਦੱਬ ਦਿਉ।
- ਵੱਡੀਆਂ ਸੁੰਡੀਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ 200 ਮਿਲੀਲਿਟਰ ਨੂਵਾਨ / ਡਾਈਵੈੱਪ / ਵਿਪੋਣਾ 85 ਐਸ ਐਲ (ਡਾਈਕਲੋਰਵਾਸ) ਦਾ 100 ਲਿਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਘੋਲ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰੋ।

ਫੁੱਲ ਦਾ ਗੜ੍ਹਿਆਂ

- ਇਹ ਸੁੰਡੀਆਂ ਫੁੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵੜਕੇ ਬਣ ਰਹੇ ਬੀਜ ਖਾ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ

ਰੋਕਥਾਮ

ਫੁੱਲ ਪੈਣ ਸਮੇਂ 800 ਗ੍ਰਾਮ ਐਸਾਟਾਫ 75 ਐਸ ਪੀ (ਐਸੀਫੇਟ) ਜਾਂ 1 ਲਿਟਰ ਡਰਸਬਾਨ 20 ਈਸੀ (ਕਲਰੋਪਾਈਰੀਫਾਸ) ਨੂੰ 100 ਲਿਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਘੋਲ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰੋ।

ਬਿਮਾਰੀਆਂ

ਤਣੇ ਦਾ ਗਲਣਾ

ਬਿਮਾਰੀ ਵਾਲੇ ਬੂਟੇ ਚਿੱਟੀ ਉੱਲੀ ਨਾਲ ਢੱਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਫੁੱਲ ਗਲ ਕੇ ਫਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦੇ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਕਣ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਰੋਕਥਾਮ

ਬੀਜ ਨੂੰ ਥੀਰਮ ਦਵਾਈ 2 ਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿੱਲੋ ਬੀਜ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸੋਧ ਕੇ ਬੀਜੋ।

ਜੜ੍ਹ ਦਾ ਗਲਣਾ

ਬੂਟੇ ਅਤੇ ਫੁੱਲ ਛੋਟੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਣੇ ਨਹੀਂ ਬਣਦੇ।

ਰੋਕਥਾਮ

ਫਸਲ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਘਾਟ ਨਾ ਆਉਣ ਦਿਉ।

ਸਿਰ ਗਲਣਾ

ਸਿਰ ਅੱਧਾ-ਪਚੱਧਾ ਗਲ ਕੇ ਪਾਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਜ ਸੁੱਕੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਰੋਕਥਾਮ

60 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਫਸਲ ਤੇ 250 ਗ੍ਰਾਮ ਇੰਡੋਫਿਲ ਐਮ 45 (ਮੈਂਕੋਜਿਬ) ਨੂੰ 100 ਲਿਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਘੋਲ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਵਕਫੇ ਤੇ ਦੋ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰੋ।

ਚਿੱਟੀ ਉਲੀ ਦਾ ਰੋਗ

- ਬੂਟੇ ਕੱਦ ਵਿੱਚ ਮੱਧਰੇ ਅਤੇ ਫੁੱਲ ਛੋਟੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦਾਣੇ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣਦੇ।
- ਪੱਤਿਆਂ ਤੇ ਪੀਲੇ-ਹਰੇ ਰੰਗ ਦੇ ਚਟਾਖ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਪਾਸੇ ਚਿੱਟੇ ਰੰਗ ਦੀ ਚਮਕਦਾਰ ਉੱਲੀ ਦੀ ਤਹਿ ਜੰਮ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਰੋਕਥਾਮ

ਬਿਜਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੀਜਾਂ ਨੂੰ 6 ਗ੍ਰਾਮ ਮੈਟਾਲੈਕਸਲ 35% ਡਬਲਯੂ ਐਸ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿੱਲੋ ਬੀਜ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸੋਧ ਕੇ ਬੀਜੋ।

ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰ

ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਵਿਗਿਆਨ ਕੇਂਦਰ, ਲੰਗੜੋਆ

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ

ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰਬਰ 01823-250652

ਈਮੇਲ kvknsr@pau.edu

ਵੈਬਸਾਈਟ www.kvknawanshahr.com